

Skibet fra helvede - Da anden verdenskrigs rædsler drev i land på Møn

(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/9716/3007/0361/skibet-fra-helve-de.jpeg>)

(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/9716/3007/0361/skibet-fra-helve-de.jpeg>)

()

Forfattere: Jesper Clemmensen og Thomas Albrechtsen.

Titel: Skibet fra helvede. Da anden verdenskrigs rædsler drev i land på Møn.

Forlag: Lindhardt og Ringhof.

Antal sider: 328 sider, rigt illustreret.

Pris: kr. 299,95.

Udgivelsesdato: den 5. maj 2021.

Rating: 4.

De to forfattere har grebet et vanskeligt emne an. Der er tale om en forholdsvis ukendt begivenhed, som forløb sideløbende med, at hele Danmark fejrede befrielsen efter fem års tysk besættelse. Frihedsbudskabet blev udsendt af BBC fredag den 4. maj 1945 om aftenen. Den genvundne frihed blev fejret overalt i landet, og fra den 5. maj morgen skulle modstandsbevægelsen sikre, at danske myndigheder igen fik kontrol med landet, assisteret af engelske tropper, som var på vej over grænsen ved Kruså.

På havnen i Klintholm på Møns sydkyst konstaterede man en række fartøjer med tyske flygtninge og retirerende tyske soldater. Ingen af dem ønskede at falde i hænderne på Den røde Hær. Her var også ankommet en stor, mærkelig pram, som var blevet bugseret ind til kysten af en slæbebåd. I bunden af prammen fandt man ca. 350 udsultede fanger. Det drejede sig om mænd, kvinder og børn. De viste sig at stamme fra KZ-lejren i Stutthof lidt uden for Gdansk/Danzig. De havde været længe undervejs i forskellige pramme i de seneste par uger. De pågældende fanger var stærkt underernærede og havde ikke spist i flere dage. Nogle af de voksne vejede helt ned til 27 kg. Det stod hurtigt klart for de første danske øjenvidner til begivenheden, at denne hændelse ville kræve en stor indsats fra det netop befriede danske samfund.

Bogens forfattere er begge journalister, og de har med meget stor dygtighed evnet at fortælle læseren om de personer, der var ombord, deres baggrund for indespærringen i det tyske samfund, livet i Stutthof, og hvad der videre hændte fangerne. Hele beretningen har krævet et omfattende researcharbejde. Samtidig har de beskrevet situationen på Møn under befrielsen. To af de lokale læger kunne meget hurtigt konstatere, at her var der tale om en hændelse, som krævede en omfattende og koordineret indsats. Det lokale sygehus i Næstved var ikke voldsomt interesseret i at overtage patienter. De to lokale læger fandt tegn på en række farlige sygdomme, blandt andet smitsomme sygdomme som tuberkulose, tyfus og plettyfus. Det blev hurtigt en af de vigtigste prioriteter, at smitten ikke bredte sig fra Klintholm og videre rundt i landet.

Den ene læges hustru var leder af det lokale Røde Kors, og hun organiserede den lokale indsats. Lokalsamfundet på Møn kunne magte opgaven takket været uegennyttig indsats fra lokale, som ydede arbejde og sygepleje samt donerede mælk, rugbrød, tøj og andre fornødenheder. Et tomt badhotel blev indrettet til sanatorium eller lazaret. En 20-årig

journalistelev på Møns Dagblad får sit livs historie, og han kan holde lokalbefolkningen orienteret om situationen, problemerne og deres mulige løsning, hvilket i høj grad medvirker til lokalbefolkningens positive medvirken.

De tilstedeværende tyske soldater og flygtninge havde ingen interesse i disse udenlandske skæbner. Modstandsbevægelsens folk skulle holde afstand mellem KZ-fangerne og alle øvrige af hensyn til smittefaren.

Efter nogle dage dukkede repræsentanter fra de britiske styrker op i København. To fotografer fra den britiske hærs pressetjeneste, som i måneden forinden havde været med til at fotografere og filme befrielsen af KZ-lejren Bergen-Belsen syd for Hamborg, blev beordret til at dække en ikke nærmere beskrevet begivenhed på Møn. De havde nok regnet med, at nu var krigen slut for deres vedkommende. De havde begge sat stor pris på opholdet i København i befrielsesrusen, og den ene af dem blev senere gift med en af de unge piger han mødte i byen.

Modstandsbevægelsen sørgede for, at de to krigsvante fotografer nåede frem til Klintholm havn. Her skulle de, ligesom i Bergen-Belsen, skaffe fotodokumentation, som kunne bruges ved en krigsforbryderdomstol. Kasserne med filmmaterialet fik betegnelsen "*Hellship from Denmark*", og det gav forfatterne inspiration til bogens titel.

KZ-fangernes skæbne varierede meget. Der var blandt andre polske krigsfanger fra kampene i 1939, polske modstandsfolk, tyske medlemmer af Jehovas vidner, sovjetiske krigsfanger og en tjekkisk sygeplejerske. Det grundige researcharbejde har muliggjort, at forfatterne kan springe i tid og sted. Læseren får polakkernes historie i bidder og dermed hele Polens historie. Samtidig er der en beskrivelse af lejren i Stutthof, hvor også mange danske kommunister sad indespærret fra oktober 1943 og til befrielsen.

Bogen giver et godt tidsbillede af Danmark i foråret 1945. Der er tale om nogle fine beskrivelser lavet med stor dygtighed. Bogen er forsynet med mange gode fotos og oplysninger om kildematerialet. Lokalbefolkningen på Møn kan se tilbage med stolthed på denne indsats – og forfatterne har med stor dygtighed formidlet en god og lærerig beretning.

Poul Grooss, kommandør (pensioneret).

